

TREBALL DE FI DE GRAU

INFIDELS.
LA REPRESENTACIÓ DEL TABÚ DE LA
INFIDELITAT FEMENINA

Resum: En aquest treball s'investiga sobre la infidelitat femenina i el possible tabú social que comporta, a través de la seva representació en la sèrie *Infidels* de TV3. La metodologia emprada es basa en tècniques qualitatives, mitjançant l'anàlisi textual i de continguts de la sèrie. Es complementa amb entrevistes en profunditat semiestructurades. L'aproximació es realitza des de la perspectiva fenomenològica, per intentar comprendre el significat de la infidelitat en els actors implicats. La sèrie mostra una constant dualitat entre transgressions i valors tradicionals, el matrimoni continua vigent al mateix temps que es presenten les infidelitats amb total normalitat. L'amor romàntic és la causa principal de les infidelitats femenines, mentre que les deslligades de sentiments es jutgen de forma negativa, incloent-hi elements diferenciadors per raons d'edat, de gènere i de classe social.

Paraules clau: *Infidels*, sèries de televisió, relacions de parella, infidelitat, amor romàntic.

Abstract: In this paper we investigate female infidelity and the possible social taboo involved, through its representation in the *Infidels*, series produced by TV3. The methodology used is based on qualitative techniques, through the series textual and contents analysis, as well as with semi-structured in-depth interviews. The approach is made from the phenomenological perspective, to try to understand the meaning of infidelity on the actors involved. The series shows a constant duality between transgressions and traditional values; the marriage keeps standing while infidelities are presented quite normally. Romantic love is the main cause for women's infidelity, while those infidelities detached from emotions are negatively judged, including differentiating elements for age, gender and social class reasons.

Keywords: *Infidels*, TV series, relationships, infidelity, romantic love.

1. INTRODUCCIÓ

La sociologia ha avançat molt en l'estudi de la vida quotidiana, però encara queden alguns temes relacionats amb la vida íntima que han estat poc investigats, que són de difícil accés, com és el cas de les infidelitats. Aquest Treball Final de Grau té l'objectiu d'estudiar la infidelitat femenina, un tema que continua essent un tabú a la nostra societat, a través de la seva representació en la sèrie de televisió *Infidels*. Una sèrie de 42 capítols emesa per TV3 durant 3 temporades, del 2009 al 2011.

Les sèries televisives formen part dels mitjans de comunicació de masses, mitjans que juguen un paper molt important en la configuració de la nostra comprensió del món, i, per tant, en els processos de socialització (Giddens, 2014:394). Gerbner ho sintetitza en la frase: "vivimos de acuerdo con las historias que contamos", els mitjans de comunicació de masses són una organització simbòlica que socialitza a través de les fantasies per apropar-nos a un món que no experimentem directament (Roda, 1989:303). En aquest sentit constitueixen un instrument de control social, ja que tenen el poder de seleccionar i establir prioritats en les temàtiques tractades.

L'anàlisi de la sèrie *Infidels* suposa un apropament a una realitat complexa i difícilment accessible. Va tenir una audiència mitjana de 337.000 espectadors i una quota de l'11,7%, arribant a 1.195.000 visionats, segons dades de TV3¹. L'èxit de la sèrie té a veure amb la presentació des d'un prisma intimista de les relacions d'amistat i de parella entre les protagonistes, on la infidelitat es mostra de forma natural, donant existència a situacions socials que són freqüents però que fins ara han estat poc representades en televisió.

L'estudi es realitzarà a través de tècniques qualitatives, mitjançant l'anàlisi textual i de continguts de la sèrie *Infidels*, amb l'objectiu d'estudiar com mostra la sèrie la infidelitat femenina, i es complementarà amb tres entrevistes en profunditat a psicòlegs experts en teràpia de parella i una entrevista a un integrant de l'equip de guionistes d'*Infidels*. Es tracta d'una aproximació des de la perspectiva fenomenològica, per intentar comprendre el significat de la infidelitat en els actors implicats.

¹ "Infidels", èxit a internet i fenomen fan. (14/03/2011) [consulta 25/03/2018] [en línia]. Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/Infidels-exit-a-inter-net-i-fenomen-fan/noticia-arxiu/279140/>.

2. MARC TEÒRIC

La paraula infidelitat prové del llatí "infidelitas", "Qualitat d'infidel. La infidelitat del marit." La qualitat d'infidel fa al·lusió a la falta de fe, relacionada amb el cristianisme, que va ser qui va introduir a Occident el sagrament del matrimoni (Rougemont, 2002:277), constituït per una relació monògama entre un home i una dona. Infidel és, per tant, el que falta a la fe de la seva parella, acte comés habitualment de forma clandestina. A la *Bíblia* hi ha dos manaments que en fan al·lusió: no cometis adulteri i no desitgis la dona d'un altre. La fidelitat, però, històricament ha resultat exigible als que es consideren inferiors: dones, esclaus, empleats, colonitzats (Sánchez, 2016:22). A partir de l'estudi de la infidelitat podem desenvolupar una major comprensió de com varien el matrimoni i la sexualitat dins de les societats.

La sexualitat ha estat tradicionalment un tema silenciada. La infidelitat probablement és tan antiga com la institució del matrimoni, i continua sent una pràctica habitual malgrat els canvis que ha experimentat la societat (Perel, 2017:3), especialment la infidelitat femenina. Però definir què vol dir ser infidel avui dia no és gens fàcil, ja que constitueix una realitat polièdrica i en constant evolució. Per Walker (2018:XX), fidelitat i amor són sinònims en la nostra cultura. Hi ha, però, moltes situacions en les quals trobem discrepàncies sobre si es tracta o no d'infidelitat: masturbar-se, tenir fantasies sexuals, xatejar per Internet amb altres persones, visualitzar pornografia, anar a un club de *strip-tease*, tenir sexe pagant, enamorar-se de forma platònica... (Perel, 2017:18).

A Occident, la família és una de les institucions socials bàsiques, fonamentada en el matrimoni. Segons Giddens (1992:19), durant el segle XIX el matrimoni es comença a basar en el concepte d'amor romàntic, on la idealització de la persona amada emfatitza les relacions maritals deslligant-les d'altres aspectes de l'organització familiar. L'exaltació de l'amor romàntic va introduir elements narratius a les vides individuals. Aquest fet va tenir importants repercussions sobre la sexualitat, ja que en reduir-se la dimensió de la família per primera vegada les dones van poder separar la sexualitat de la procreació.

Per Giddens (1992:98), la legitimitat del matrimoni monògam en la societat moderna forma part del patriarcat, per això configura un sistema social explotador. A més, la llibertat sexual és una expressió del poder (26). Despentès (2011:82) afirma que el missatge polític és molt clar, a les dones se'ls recorda constantment que l'única perspectiva d'ascens social és el matrimoni.

Rougemont (2002:279-282) sentència que la passió i el matrimoni són incompatibles per essència, ja que els seus orígens i les seves finalitats són excloents. Per aquest motiu, fonamentar la felicitat en el matrimoni suposa o bé una capacitat d'avorriments gairebé morbosa o la intenció de fer trampes, ja que no poden experimentar els seus propis somnis.

En la societat actual, que tendeix cap a la individualització i la cultura del plaer, cada cop prenen més importància les relacions de parella. Per Beck i Beck-Gernsheim (2001:77), la creença en l'amor romàntic proporciona estabilitat en un món que canvia constantment. La idolatria del matrimoni és la contrapartida a les pèrdues que produeix la modernitat: "Si no hay Dios, ni cura, ni clase, ni vecino, entonces queda por lo menos el Tú". Això significa que en molts casos el que manté unit al matrimoni és la por a la soledat, més que el fonament econòmic o l'amor (57).

Per altra banda, les persones ara es prenen la llibertat de gaudir i de viure el present, si és necessari trencant les normes institucionals (Beck, Beck-Gernsheim, 2001:69). Ara les persones decideixen lliurement viure juntes o casar-se per amor. Mentre que els homes destaquen el vessant més instrumental de l'amor, que la vida quotidiana funcioni bé, les dones posen més èmfasi en els sentiments, en la intimitat emocional i en la igualtat (93). Tant homes com dones ens trobem atrapats entre les noves formes de vida i els vells patrons de comportament (93-94). Malgrat els fracassos que es poden donar en el matrimoni, les persones continuen casant-se, la monogàmia és la norma oficial i la infidelitat la clandestina (Perel, 2017:4).

Per analitzar la infidelitat femenina és imprescindible la introducció de la perspectiva de gènere, on es posa de manifest les construccions culturals sobre els rols que són apropiats per les dones i pels homes (Scott, 1990:271). Butler (2007:194) també ens indica que la cultura determina completament el gènere: "(...) el género se construye culturalmente: por esa razón, el género no es el resultado causal del sexo ni tampoco es tan aparentemente rígido como el sexo." (Butler, 2007:54). Butler, citant a Foucault, descriu la sexualitat com una organització històricament concreta de poder, discurs, cossos i afectivitat. La relació entre sexualitat i poder, entès com a pressió externa i interna al mateix temps, condiciona el sexe –com a concepte artificial– i el desig dels individus.

Des de la perspectiva fenomenològica de Schütz (1993:107), les persones estan determinades per la seva biografia i per les seves experiències immediates, de manera que cada individu des del seu lloc al món té una experiència única dels fets. A partir d'aquesta posició els subjectes

copsen la realitat i configuren el seu coneixement disponible. Per tant, la percepció de la infidelitat femenina està condicionada per diversos factors com el gènere, la classe social, el nivell educatiu, l'edat, l'espai-temps i, sobretot, les experiències acumulades. Segons Giddens i Sutton (2014:353), el comportament social de les persones està configurat pels rols, les normes i les expectatives compartides col·lectivament. Això no vol dir que no tinguem cap marge per sortir-nos del guió, per transgredir les normes, ja que la realitat canvia constantment a causa de les accions i les interaccions dels individus.

Les dones s'identifiquen majoritàriament amb l'ideal de l'amor romàntic, on la sexualitat forma part del conjunt de la relació, mentre que els homes tenen una major probabilitat de viure la seva sexualitat de forma independent a les relacions amoroses, com quelcom més biològic i instintiu (Ayuso, García, 2014:32). Malgrat que encara persisteix la doble moral que tolera més obertament les infidelitats dels homes, les dones han deixat de tolerar que elles no puguin ser infidels (Giddens. 1992:10). Tal com suggereixen Beck i Beck-Gernsheim (2001:59), el matrimoni és separable de la sexualitat. Les dones entrevistades per Walker (2018:XXXVIII) han apuntat dues raons principals per tenir una aventura en lloc de divorciar-se, la primera és que estimen als seus marits i la segona que tenen fills, atès que el divorci encara suposa un estigma en la nostra cultura.

Encara que hi ha determinats tipus d'infidelitat que només practiquen els homes, per exemple el de "l'altra", sovint dones divorciades o vídues, que tenen un amant casat en secret durant un llarg període, de vegades dècades (Perel, 2017:238). La prostitució és un altre tipus d'infidelitat majoritàriament masculina. En un reportatge Villar (2015), comenta: "Se habla de ellos como perversos, viciosos, casi violadores, cuando la mayoría son señores casados de 35 a 50 años: vamos, son los maridos de España, de los que nadie diría esas cosas".

Perel (2017:46-51) anota que vivim en una cultura que contínuament ens promet alguna cosa millor, de manera que cada cop més parelles se separen no perquè siguin infeliços, sinó per intentar ser més feliços. Paradoxalment, condemnem la infidelitat al mateix temps que la practiquem més que mai. Segons les investigacions d'Al Cooper, la xarxa ha facilitat les infidelitats, nombroses aplicacions l'han fet més accessible, assequible i anònima que mai (21). Avui dia, gràcies a les noves tecnologies, és fàcil poder gaudir de l'estabilitat del matrimoni i de les emocions de les cites al mateix temps (Walker, 2018:XXIV).

Autora: ANNA NUÑEZ

Giddens (1992:10) apunta que avui dia les dones aspiren a tenir una vida sexual satisfactòria dintre del matrimoni. L'emancipació sexual femenina suposa la transformació de l'amor romàntic en amor confluent, on la relació és més important que la persona escollida, i que es mantindrà mentre els dos membres de la parella obtinguin els beneficis suficients. No es tracta d'un amor necessàriament monògam, ja que l'exclusivitat sexual depèn del que la parella hagi acordat (40). Les investigacions de Meil senyalen que una part creixent de la població ha deixat de considerar que la parella ha de durar tota la vida, ara s'entén com un projecte comú que s'ha de renegociar constantment i on ambdues parts s'han d'esforçar per satisfer les necessitats de l'altre (Ayuso, García, 2014:50).

A Espanya, les pautes de socialització cultural han atorgat a les dones un paper més restringit i passiu en les relacions sexuals. La cultura de la fidelitat es continua valorant molt en les relacions interpersonals, en part per la tradició cultural catòlica i per la tendència a la construcció de parelles més igualitàries, on la confiança és un element clau. Tot i la importància que sembla tenir la fidelitat, un 27% d'homes enfront un 8% de dones afirma haver estat infidel a la seva parella, segons dades de la darrera enquesta en l'àmbit sexual del Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS, 2008), *Actitudes y prácticas sexuales* (Ayuso, García, 2014:240). Aquests percentatges van incrementar-se el 2014 a Espanya, un 50% dels homes i un 28% de les dones han estat infidels, segons les dades publicades per l'Institut Français d'Opinion Publique (IFOP), recollides en l'enquesta *L'infidélité en France et en Europe*.

Encara avui dia persisteixen les diferències socials respecte a la promiscuïtat masculina i la femenina, es tendeix a enaltir als homes que tenen un gran nombre de parelles, en canvi es desqualifica a les dones que actuen en el mateix sentit (Ayuso, García, 2014:64). Malgrat l'increment de la infidelitat, l'informe de l'IFOP conclou que aquest no va associat a la seva tolerància, sinó més aviat al contrari. Al mateix temps, es continuen mantenint les diferències de rol respecte a l'acceptació de les infidelitats, ja que les dones són més tolerants que els homes davant aquesta situació. Walker (2018:XXXVII) també apunta que encara domina el doble rol que excusa la infidelitat dels homes al mateix temps que reprova la de les dones, per una gran majoria resulta ofensiva la idea de les dones que miren de satisfer les seves necessitats sexuals o afectives fora del matrimoni.

No existeix l'equivalència masculina de la dona fàcil, un home que té èxit en l'àmbit sexual és freqüentment acceptat, especialment per la resta d'homes (Giddens. 1992:50). En aquest

mateix sentit, Sánchez (2016:21) comenta: "Lo que en el caso del hombre se ha consentido y estimulado, ha supuesto para las mujeres un estigma". Una de les entrevistades per Sánchez declara: "La infidelidad femenina, "esa gran desconocida", no se suele hacer pública por la interesada, no se comparte con nadie, ni siquiera con la mejor amiga; la mujer infiel es considerada un ser despreciable, una adúltera, pero, sobre todo, una amenaza" (105).

La pressió social fa que a les dones no se'ls permeti viure la seva sexualitat amb la mateixa llibertat que als homes, les relacions, llevat d'una relació de parella monògama, i les infidelitats estan mal vistes. Perel (2017:19) afirma que els estereotips de gènere persisteixen, els homes tendeixen a presumir i exagerar les seves experiències sexuals, mentre que les dones tendeixen a minimitzar-les o negar-les directament. Aquestes tendències es justifiquen pels riscos que han patit les dones infidels, i que contrasten amb la llibertat al respecte que han tingut els homes en la gran majoria de cultures (39).

2.1. Objectius, hipòtesis i justificació metodològica

L'objectiu general d'aquest estudi és estudiar la infidelitat femenina i el possible tabú social que comporta, a través de la seva representació en la sèrie *Infidels* de TV3.

Els objectius específics que ens proposem són:

1. Analitzar com es representa la infidelitat femenina.
2. Establir per quins motius són infidels les dones representades a la sèrie.
3. Comparar si existeixen diferències per raó de gènere.
4. Detectar si la variable edat és rellevant.
5. Indagar si la variable classe social és determinant.
6. Comprovar si les noves xarxes socials han propiciat la infidelitat femenina.

A partir d'aquests objectius i de la reflexió teòrica partim de les següents hipòtesis:

1. La sèrie *Infidels* de TV3 reflecteix una part de la realitat social, centrada en la temàtica de les relacions de parella i de la infidelitat en Catalunya.
2. L'actual societat patriarcal tendeix cap a la invisibilització de la infidelitat femenina.
3. Existeixen motius diferencials per raó de gènere per explicar les infidelitats.

4. Les variables sociodemogràfiques, edat i classe social, són rellevants per explicar les infidelitats.
5. Les xarxes socials han propiciat les infidelitats femenines.

L'anàlisi de l'objecte d'estudi s'ha realitzat a través de tècniques qualitatives, es tracta d'una aproximació des de la perspectiva fenomenològica, per intentar comprendre el significat de la infidelitat en els actors implicats. Partim de la visualització dels quaranta-dos capítols de la sèrie *Infidels* de TV3, per tal de realitzar l'anàlisi textual i de continguts que ens permeti estudiar la representació de la infidelitat femenina en la sèrie. Aquesta sèrie s'ha escollit per ser la primera que es produeix a Espanya on les protagonistes només són dones, on les relacions de parella i les infidelitats tenen un paper rellevant.

Infidels s'inspira en la sèrie *Mistresses* de la BBC One, emesa el 2008, un drama protagonitzat per 4 amigues on es relaten les seves relacions matrimonials i extramatrimonials. Altres sèries amb certes similituds són *Sex and the City* d'HBO i *Desperate Housewives* d'ABC Studios i Cherry Productions, on les dones són les protagonistes i s'emfatitza la seva sexualitat. *Infidels*, des de la nostra perspectiva, intenta fer un retrat més realista i menys estereotipat de les dones, a més de presentar-nos un context més proper, raó per la qual s'apropa més a la vida quotidiana que pretenem estudiar. Un integrant de l'equip de guionistes de la sèrie entrevistat ens va comentar que la intenció era fer històries creïbles, en clau realista, de manera que qualsevol espectador es pogués sentir identificat.

L'anàlisi es complementa amb quatre entrevistes en profunditat semiestructurades. Hem entrevistat a tres psicòlegs experts en teràpia de parella, ja que són els professionals que tracten més directament la problemàtica de les infidelitats, i un integrant de l'equip de guionistes de la sèrie *Infidels* de TV3, per veure com s'ha construït el relat de la sèrie i quines han estat les seves fonts d'inspiració.

3. ANÀLISI

3.1. Anàlisi de la sèrie *Infidels* de TV3

Infidels relata la vida i les relacions afectives de cinc dones de classe mitjana que viuen a Barcelona: la Paula, la Lídia, la Joana, la Cruz i l'Arlet. Tenen edats i professions diferents, entre

els vint i els cinquanta anys. El fil conductor que les uneix és l'amistat. L'Arlet, la més jove, és mestra d'escola; la Cruz, economista; la Paula, periodista, la Joana, mestressa de casa, i la Lídia, la de major edat, és psiquiatre. La sèrie consta de quaranta-dos capítols dividits en tres temporades. L'amistat, les relacions de parella, les infidelitats i la superació personal en són els eixos temàtics.

Les protagonistes tenen en comú la consigna d'intentar ser fidels a elles mateixes, encara que això signifiqui anar contra corrent dels paràmetres socials establerts. En aquest sentit, la sèrie pretén ser transgressora i mostrar diferents relacions que s'allunyen del patró més tradicional: la infidelitat de la Paula amb el Marc el dia del seu casament; les pràctiques sexuals de la Lídia amb desconeguts, que inclouen tríos i orgies; la relació sentimental de la Joana amb el Pep, un noi molt més jove que ella; la relació de la Cruz amb el Robert, viuen junts però no són parella; la relació de la Paula amb un capellà; o les relacions lèsbiques i el sexe virtual de l'Arlet.

Al llarg de tots els capítols hem observat que existeix una constant dualitat entre les transgressions i els valors tradicionals. Totes les protagonistes estan casades quan comença la sèrie, menys l'Arlet que té nuvi i la Lídia que s'ha quedat vídua, de manera que el matrimoni heterosexual i la monogàmia ocupen un lloc predominant en les relacions de parella. Al final de la sèrie només l'Arlet acaba casada amb la Dani. Com diu la Lídia (cap. 17), a cap d'elles els hi ha funcionat el matrimoni, malgrat això hi continuen creient en aquesta institució i totes menys la Joana acaben la sèrie amb parella. Contrasta la vigència del matrimoni i la família amb la naturalitat que es mostren les infidelitats en les relacions al llarg de tota la sèrie, fet que contribueix a visibilitzar la infidelitat femenina:

Lídia: *La infidelitat és el pa de cada dia, creu-me! La meva consulta està plena de matrimonis feliços.* (Cap. 2, 05:34)

Pare Eduard: *La infidelitat és el més normal del món, forma part del matrimoni!* (Cap. 4, 17:27)

El primer capítol ja deixa ben clar aquest posicionament, el grup d'amigues s'open juntes quan la Cruz comenta la infidelitat de la Paula el dia del seu casament i l'Arlet queda molt sorpresa:

Arlet: *Però no sé, és el meu primer sopar amb vosaltres i m'ho expliqueu així tan tranquil·les?*

Lídia: *I per què no?*

Arlet: *Home, perquè hi ha coses que no s'expliquen!* (Cap. 1,04:25)

Les protagonistes de la sèrie creuen en l'amor romàntic, ja que tendeixen a idealitzar a la persona amada. La Paula és infidel al seu marit quan s'enamora del Marc, el seu xicot quan eren uns

adolescents. La Lídia continua enamorada del seu marit, el Lluís, que és mort. La Cruz li és infidel al Jesús quan s'enamora de l'Esteban, l'home de la seva vida. L'Arlet deixa al Víctor, el seu xicot, en enamorar-se de la Dani. Les infidelitats i les relacions sexuals dels personatges femenins, habitualment, formen part de relacions amoroses on la predestinació i la perennitat juguen un paper important. Per la Paula, la Lídia i la Cruz, la relació sentimental amb els homes de la seva vida acaba perquè ells moren, i l'Arlet acaba casada amb la Dani.

Per altra banda, hem copsat que les infidelitats femenines són jutjades negativament, sobretot en la primera temporada. Totes les amigues critiquen a la Paula per la infidelitat al seu marit:

Arlet: *Doncs a mi em sembla molt fort que follés amb un tio el dia del seu casament.*

Cruz: *Si es tractés d'un polvo esporàdic, ho podria entendre, però fa un any que porta una doble vida.* (Cap. 2, 05:36)

Lídia: *Fins quan li amagaràs al teu marit?* (Cap. 2, 12:30)

A mesura que avança la trama les infidelitats per amor van perdent les connotacions negatives. En canvi, les infidelitats i les relacions sexuals sense sentiments es jutgen de forma desfavorable, especialment les femenines. Només es donen dos casos d'infidelitat femenina deslligats de sentiments, el de la Cruz, que té una única relació sexual amb el Jesús per revenja a la infidelitat de l'Eduard, i el de l'Arlet, que és infidel a la Dani perquè vol experimentar noves sensacions quan descobreix que és lesbiana. La Lídia no s'atreveix a comentar amb les seves amigues que manté relacions sexuals amb desconeguts. I la Paula serà jutjada per enrotllar-se amb Peter, malgrat que la Joana ja havia tallat amb ell. De manera que, per les dones de la sèrie, la infidelitat suposa un problema que genera sentiments de culpabilitat:

Paula: *Escolta Cruz, francament m'importa una merda si el pots mirar a la cara o no, ja em costa provar a mi.* (Cap. 2, 23:03)

Joana: *La meua vida és un desastre, surto amb el Pep i sóc l'amant del Peter.* (Cap. 28, 15:40)

Arlet: *És que quan penso en tu no puc parar de somriure, la gent deu pensar que sóc imbècil, però quan veig al Víctor, Dani m'agafen unes ganes de plorar... és que...* (Cap. 9, 18:45)

Cruz: *I si no és de l'Eduard? L'he de tenir enganyat tota la vida? I si algun dia ho descobreix?* (Cap. 10, 34:20)

Pràcticament totes les infidelitats femenines acaben per precipitar el final de la relació inicial: la Paula abandona el seu marit, per viure els seus últims dies amb el Marc, el seu amant; l'Arlet talla amb el Víctor per poder estar amb la Dani; l'Eduard se separa de la Cruz quan ella li és infidel amb el Jesús; la Cruz deixa al Jesús quan mor l'Esteban i s'adona que era l'home de la seva vida; la Mariona marxa amb el seu metge; la Joana es divorcia del Francesc quan descobreix que té

Autora: ANNA NUÑEZ

una doble vida amb la seva secretària, la Cecília, després talla la relació amb el Pep per estar amb el Peter. Per tant, podem parlar de monogàmies successives, ja que, habitualment, només una sola relació és important en cada moment.

Mentre que la majoria de les infidelitats femenines es basen en una relació romàntica, són diverses les infidelitats masculines que només pretenen buscar sexe, sense cap implicació afectiva. L'Eduard, el marit de la Cruz, té una aventura amb la Carlota, una amiga d'infància; el Toni li és infidel a la Lídia, un rotllo d'una nit amb una desconeguda; el Jesús enganya a la Cruz amb la Irene, la cangur de la seva filla; i el Francesc manté una doble vida amb la Joana, la seva dona, i la Cecília, la seva secretària, durant quatre anys, un tipus d'infidelitat pròpiament masculí. Es produeix, per tant, una representació diferenciada de les sexualitats per raó de gènere, on les dones tendeixen a perdonar o a ser més comprensives amb les infidelitats masculines del que ho són els homes.

Les dones, a la sèrie, han de suportar comportaments masclistes que reforcen aquests estereotips, els homes pretenen dominar i gaudir d'una major llibertat sexual. La promiscuïtat i la llibertat sexual femenina no està ben vista. La Lídia s'avergonyeix de les relacions sexuals que manté amb desconeguts i de les pràctiques sexuals que porta a terme: sexe en espais públics, intercanvi de parelles, trios, orgies, disfressa de prostituta, etcètera. (Cap. 39, 08:51). Habitualment no fa comentaris al respecte, en canvi la Paula la retrata al seu llibre com una addicta al sexe (cap. 39, 29:54). El Francesc i el Peter jutgen a la Joana per sortir amb el Pep, un company de la universitat molt més jove que ella. Quan l'Arlet i la Dani planegen adoptar un fill, assagen per l'entrevista i queda molt clar que no està ben vist que les dones tinguin moltes relacions:

Arlet: *Tres, tres, sí, ni monja ni promíscua, tres.* (Cap. 32, 23:52)

En referència a la variable edat, trobem comportaments diferenciats. L'Arlet i la Irene, els personatges femenins més joves, viuen amb total normalitat les relacions sexuals esporàdiques i sense lligam afectiu, gaudeixen, per tant, d'una major llibertat sexual. Per una banda, l'Arlet és l'única que utilitza les xarxes socials per relacionar-se, practica el cibersexe. En canvi, la Lídia, la protagonista de més anys, viu amb remordiments i pudor les relacions sexuals que manté amb desconeguts. La Cruz i la Joana, més conservadores, vinculen les relacions sexuals amb les

relacions amoroses. La mare de l'Arlet, no va ser capaç de deixar el seu marit quan es va enamorar d'un altre home.

Respecte a la variable classe social, hem de remarcar que les protagonistes són totes de classe mitjana. Malgrat això, hem trobat algunes diferències en funció de la seva ascendència i dels seus recursos. La Lídia i la Paula són les protagonistes més ben situades socialment, ambdues són les que tenen un major nombre de relacions amoroses i sexuals, tot i que la Lídia s'esforça per guardar les aparences. La Cruz, té uns orígens humils, la seva sexualitat està molt reprimida, té problemes per arribar a l'orgasme. La Joana és una mestressa de casa, que ha de començar de zero quan es divorcia del Francesc, malgrat tenir fantasies sexuals amb el seu veí, el Peter, no s'atreveix a ser infidel al seu marit. L'Arlet és una mestra d'escola amb família de classe treballadora, la seva vida sexual és avorrida fins que descobreix que és lesbiana.

En els personatges secundaris les diferències són més destacades, ja que trobem dones de classe social més oposada. La Mila, de classe social alta, tolera amb condescendència les infidelitats del seu marit, els dos es permeten una àmplia llibertat. La Francina, amant de l'Arlet i membre de l'alta burgesia, manté relacions sexuals obertes. La Isabel, la mare del Manu, és una dona sense estudis que té problemes amb la justícia, les seves relacions sentimentals són tortuoses i s'escandalitza de les pràctiques sexuals de la Lídia. La mare del Toni és el personatge retratat de classe social més baixa, i el més estigmatitzat per exercir la prostitució.

3.2. Anàlisi de les entrevistes

Els especialistes entrevistats admeten en què la infidelitat femenina continua essent un tabú en la nostra societat. Una temàtica no abordada amb naturalitat, malgrat que cada cop és més habitual. També estan d'acord amb el fet que el sistema patriarcal genera comportaments masclistes que toleren millor les infidelitats masculines, mentre que té connotacions negatives per a les dones infidels, fet que els genera sentiments de culpabilitat. Respecte a les noves xarxes socials, coincideixen en observar que han afavorit les infidelitats, ja que generen un espai d'anonimat i desinhibició.

L'integrant de l'equip de guionistes d'*Infidels* ha ressaltat el paper que juguen els mitjans de comunicació en la transmissió de valors, ja que sovint presenten models de família massa estereotipats que no s'apropen al conjunt de la realitat. A l'equip de guionistes els va sorprendre

que el públic s'alarmés per l'aparició de les infidelitats femenines a la sèrie. Comenta com les dones quan són infidels han de justificar més les raons perquè socialment no hi ha el mateix tracte, ja que la tendència és a culpabilitzar-les. En aquest sentit, creu que les dones encara han de recórrer camí per estar al mateix nivell que els homes.

Anna Vilaregut, doctora en psicologia i psicoterapeuta de parella i família, ha remarcat la dificultat en aquest àmbit d'estudi, donat que la intimitat de la parella encara té un alt grau de confidencialitat avui dia. Vilaregut pensa que l'estigma de la infidelitat femenina guarda relació amb el capital cultural i que, per tant, hi ha més comprensió en l'ambient universitari. Per la seva experiència professional, confirma que la infidelitat delata el mal funcionament de la relació de parella. Observa la tendència en l'increment de les infidelitats femenines, amb tot constata que els homes són més infidels. Descriu les infidelitats femenines com un autèntic drama, on es viu un dol per la relació.

Juan Luís Linares, doctor en psiquiatria, psicòleg i director de l'Escola de Teràpia Familiar de l'Hospital Sant Pau de Barcelona, apunta que les infidelitats són una reacció enfront d'una insatisfacció global i profunda. Les dones són infidels quan senten que la vida no els hi està donant el què esperen. Linares comenta que els homes aborden la infidelitat des del "fanfarroneig", en canvi les dones són més discretes. També posa en relleu la infidelitat relacionada amb la prostitució, vinculada amb el gènere masculí i amb les classes socials baixes.

L'altre psiquiatre entrevistat explica que la infidelitat, igual que les fantasies sexuals, són freqüents. A partir dels casos que ha tractat, pensa que les persones són infidels per insatisfacció amb la parella, però també per sentir altres emocions, sigui en l'àmbit sexual o emocional. Admet que les infidelitats estan mal vistes i "costen molt de perdonar" per la força del tabú social, especialment la infidelitat femenina en els sectors més conservadors. Critica que encara tinguem aquests comportaments tan masclistes, tolerant les infidelitats masculines al mateix temps que estigmatitzem les femenines.

4. CONCLUSIONS

Les relacions d'amistat i de parella centren l'argument de la sèrie *Infidels* de TV3. Observem que l'amor i les infidelitats formen part de la vida de les protagonistes, com si fossin la cara i la creu de la mateixa moneda. La mateixa dualitat que es mostra constantment entre les transgressions i els valors tradicionals, donant visibilitat a la sexualitat femenina, la infidelitat i a altres models de família. Intenta apropar-se a l'imaginari col·lectiu de les dones per presentar-nos les relacions sentimentals des de la seva perspectiva. Malgrat tot, el retrat queda limitat per l'univers que representa, dones urbanites de classe mitjana.

L'amor romàntic és la causa principal de les infidelitats femenines analitzades, fet que posa en qüestió la perdurabilitat del matrimoni però no la seva legitimitat. Com argumenten Beck i Beck-Gernsheim (2001:57), idolatrem el matrimoni per compensar les pèrdues que produeix la modernitat. Es tracta d'un amor confluent (Giddens, 1992:10), propi de les societats postmodernes, que mantindrà viva la relació en funció dels beneficis que obtinguin els membres de la parella. Per aquest motiu, la majoria d'infidelitats femenines acaben trencant la parella per iniciar una nova relació amorosa, enllaçant monogàmies successives. Una segona perspectiva, basada en les entrevistes, destaca la insatisfacció general amb la parella com la causa més probable de les infidelitats en les dones. Tal com anota Perel (2017:46), la cultura de consum ens promet sempre alguna cosa millor, de manera que la infidelitat avui dia es practica més que mai amb la intenció de ser més feliços.

En la sèrie es dibuixen notables diferències, respecte a les infidelitats, per raó de gènere. Només els homes cometten infidelitats de caràcter merament sexual, infidelitats que es justifiquen com a simples errors, donant a entendre que els homes tenen majors necessitats de mantenir relacions sexuals. Les dones són jutjades negativament per les seves infidelitats, fet que els genera sentiments de culpabilitat. També es critica la seva llibertat sexual, una de les protagonistes surt retratada com una addicta al sexe per la seva promiscuïtat. S'estigmatitza la prostitució femenina, no obstant això, no es fa cap al·lusió a les infidelitats masculines amb prostitutes. Les entrevistes realitzades confirmen que socialment es repeteixen aquests estereotips, com apunta Sánchez (2016:21). En aquest sentit cal remarcar el paper dels mitjans de comunicació en la transmissió d'aquest model de relacions de caràcter desigual.

La variable edat també juga un paper destacat en la sèrie. Les dones més joves gaudeixen d'una major llibertat sexual i mantenen relacions sexuals sense cap implicació sentimental. Aquesta actitud contrasta amb la de les dones de major edat, que viuen amb pudor i amb remordiments les relacions informals. La darrera enquesta del CIS (2008), *Actitudes y prácticas sexuales*, apunta en la mateixa direcció, a Espanya els joves entre 18 i 34 anys es mostren més oberts en la percepció de la sexualitat, entenen que el sexe es pot relacionar únicament amb el desig i la diversió (Ayuso, García, 2014:239).

Els personatges de la sèrie tenen comportaments diferenciats, en l'àmbit sexual, en funció de la seva classe social. Els personatges amb una classe social alta gaudeixen de més llibertat (Giddens, 1992:26), tenen una major consciència de la seva pròpia sexualitat i concedeixen més importància a les relacions sexuals, alhora que es preocupen més per les aparences. Les dones de classe social baixa tenen menys relacions sexuals, i aquestes s'associen amb relacions sentimentals. En aquest sentit, el psicòleg Linares relaciona les infidelitats masculines de les classes socials més baixes amb la prostitució.

Definir, però, què és la infidelitat no és gens fàcil, els especialistes entrevistats opten per donar validesa als acords que estableixi la parella. La sèrie planteja algunes infidelitats que resulten ambigües, com les fantasies sexuals, la masturbació, la merament reproductiva, el treball dins la indústria de la pornografia o en una línia de telèfon eròtic. Les noves xarxes socials pràcticament passen inadvertides a la sèrie, tan sols al capítol 23 la protagonista més jove les utilitza per practicar cibersexe. En canvi, la majoria dels entrevistats estan d'acord en el fet que les noves xarxes socials i les pàgines web de contactes han afavorit les relacions de caràcter lúdic i sexual així com les infidelitats en tots dos sexes, especialment la infidelitat femenina.

En definitiva, després de l'anàlisi efectuada, podem constatar que la infidelitat femenina continua essent un tabú a la nostra societat, un tema incòmode no tractat amb naturalitat i que es continua invisibilitzant. Tot i que augmenta la infidelitat femenina, sembla que les dones es continuen mostrant més tolerants que els homes al respecte (Walker, 2018:XXXVII). Aquest estudi, per les seves dimensions, té un caràcter exploratori. Per tant, no es poden treure conclusions determinants, però sí que ens permet plantejar la possibilitat d'ampliar la investigació en un futur.

Autora: ANNA NUÑEZ

5. BIBLIOGRAFIA

- Ayuso, L., García, L. (2014). *Los Españoles y la sexualidad en el siglo XXI*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Beck, U., Beck-Gernsheim, E. (2001). *El normal caos del amor: las nuevas formas de la relación amorosa*. Barcelona: Paidós.
- Butler, J. (2007). *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Paidós.
- Despentes, V. (2011). *Teoría King Kong*. [Traducció: Beatriz Preciado]. Barcelona: Melusina.
- Giddens, A. (1992). *La Transformación de la intimidad. Sexualidad, amor y erotismo en las sociedades modernas*. Madrid: Catedra.
- Giddens, A., Sutton, P.W. (2014). *Sociología*. Madrid: Alianza.
- Infidels*. Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. [Consulta 26/03/2018] [en línia]. Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/infidels/>.
- "Infidels", èxit a internet i fenomen fan. (14/03/2011). [Consulta 25/01/2018] [en línia]. Disponible a: <http://www.ccma.cat/tv3/Infidels-exit-a-internet-i-fenomen-fan/noticia-arxiu/279140/>.
- Institut d'Estudis Catalans (IEC). (2007). [Consulta 30/03/2018] [en línia]. Disponible a: <https://mdlCap.ieCap.cat/results.asp?txtEntrada=infidelitat&operEntrada=o>.
- L'infidélité en France et en Europe* (2014). Institut Français d'Opinion Publique (IFOP), núm. 105. [Consulta 25/01/2018] [en línia]. Disponible a: http://www.ifop.com/media/pressdocument/694-1-document_file.pdf.
- Perel, E. (2017). *The state of affairs. Rethinking Infidelity*. New York: Harper-Collins.
- Roda, R. (1989). *Medios de comunicación de masas. Su influencia en la sociedad y en la cultura contemporáneas*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), Siglo XXI.
- Rougemont, D. (2002). *El Amor y Occidente*. [Traducció: Antoni Vicens]. Barcelona: Kairós.
- Sánchez, CAP. (2016). *Elogio de la infidelidad de las mujeres*. Madrid: Pasos Perdidos.
- Schütz, A. (1993). *La construcción significativa del mundo social: introducción a la sociología comprensiva*. Barcelona: Paidós.
- Scott, J. (1990). El género: una categoría útil para el análisis histórico. A: J. Armelang, M. Nash, (Eds.). *Historia y género. Las mujeres en la Europa Moderna y Contemporánea*, (pp. 23-58). València: Universitat de València. [Consulta 25/01/2018] [en línia]. Disponible a: <http://bivir.uacj.mx/Reserva/Documentos/rva2006191.pdf>.
- Villar, S. (2015). Entrevista Samanta Villar (25-10-2015). [Consulta 25/01/2018] [en línia]. Disponible a: <https://samantavillar.wordpress.com/2015/10/>.
- Walker, A.M. (2018). *The Secret Life of the Cheating Wife Power, Pragmatism, and Pleasure in Women's Infidelity*. Rowman & Littlefield: Lexington Books.

6. ANNEXOS

ÍNDEX ANNEXOS

1. Quadre anàlisi infidelitats en la sèrie <i>Infidels</i> de TV3	18
2. Qüestionari entrevistes	19
2.1 Entrevista 1	19
2.2 Entrevista 2	21
3. Transcripció entrevistes	23
4. Resum capítols i transcripció de diàlegs de la sèrie <i>Infidels</i> de TV3	24

1. Quadre anàlisi infidelitats en la sèrie *Infidels* de TV3

Infidel	A qui	Amb qui	Motiu	Capítol
Paula	Marc	Marc Guasch	Amor romàntic	1 (3:30, 50:00), 2 (5:18, 23:03)
Mare Arlet	Pare Arlet	Andreu	Amor platònic	5 (18:20)
Arlet	Víctor	Dani	Amor romàntic	8 (16:35, 49:02) 9 (50:50)
Maria	Al seu marit	Marc Guasch	Amor romàntic	11 (0:57)
Joana	Pep	Peter	Amor romàntic	28 (15:40), 29 (23:15)
Cruz	Jesús	Esteban Fàbregas	Amor romàntic	36 (39:25), 38 (15:46)
Mariona	Pere	Metge	Amor romàntic	36 (40:58), 39 (53:16)
Cruz	Eduard	Jesús	Sexe (revenja)	3 (51:20)
Arlet	Dani	Francina	Sexe	21 (33:05, 50:05)
Joana	Francesc	Peter	Fantasia sexual	2 (24:22), 4 (1:40)
Mare del Toni	Pare del Toni	Clients	Prostitució	10 (55:20)
Anna	Núria	Arlet	Cibersexe	23 (3:52, 41:10)
Lídia	Toni	Salva	Sexe	26 (52:35), 29 (34:10, 39:20)
Dani	Arlet	Telèfon eròtic	Treball	29 (24:38)
Arlet	Dani	Toni	Per procrear	36 (46:14)
Marc Guasch	Maria	Paula	Amor romàntic	1 (3:30)
Lluís	Lídia	Marta	Amor romàntic	7 (49:12), 8 (23:03)
Pep	Mònica	Joana	Amor romàntic	22 (12:35)
Peter	Gabriela	Joana	Amor romàntic	25 (41:55), 28 (15:40)
Esteban Fàbregas	Mila	Cruz	Amor romàntic	39 (39:40), 41 (39:50)
Francesc	Joana	Cecília	Doble vida	5 (34:10,
Francesc	Cecília	Joana	Doble vida	9 (48:45)
Eduard	Cruz	Carlota	Sexe	3 (27:15, 38:48, 54:30)
Toni	Lídia	Desconeguda	Sexe	15 (5:40)
Jesús	Cruz	Irene	Sexe	37 (5:20, 34:34), 38 (20:07)
Toni	Lídia	Pianista	Sexe	4 (25:04, 34:45)
Peter	Joana	Actrius	Treball, actor porno	11 (50:41), 34 (34:08)
Peter	Joana	Paula	Sexe	17 (20:10) 21 (46:13)
Toni	Lídia	Desconeguda	Sexe	29 (47:48)
Peter	Joana	Masturbació	Sexe	36 (1:07)
Raimón	Déu	Paula	Sexe	38 (11:16)

Font: elaboració pròpia.

2. Qüestionari entrevistes

Entrevista 1

Perfil dels entrevistats: Psicòlegs especialistes en teràpia de parella

1. Introducció. Característiques biogràfiques

Bona tarda, en primer lloc vull donar-te les gràcies per concedir-me aquesta entrevista.

Sóc estudiant del Grau de Sociologia a la UAB. Estic realitzant el Treball Final de Grau, sota la direcció del Dr. Salvador Cardús, sobre la sèrie de TV3 *Infidels* i per aquest motiu estic recollint l'opinió de professionals que tinguin relació amb aquesta temàtica.

En segon lloc vull demanar-te permís per poder citar les teves opinions, en cas contrari aquesta entrevista serà totalment confidencial, cap de les opinions o comentaris que facis es podrà identificar amb tu.

I en tercer lloc, vull demanar-te permís per enregistrar-la.

1.1. Podries presentar-te, indicant la teva formació i el temps que fa que t'hi dediques a aquesta professió?

2. Tractament de la infidelitat en la televisió

2.1. Quina opinió tens de les sèries de televisió, poden reflectir la realitat social?

2.2. Quin tractament es fa en la televisió i el cinema de la infidelitat?

2.3. Has vist o sentit a parlar de la sèrie de TV3 *Infidels*, què em pots explicar de la sèrie?

Si la resposta és sí:

2.4. Són creïbles els personatges i les històries de la sèrie *Infidels*?

2.5. Pots valorar el relat que fa la sèrie *Infidels* sobre la infidelitat? (simplificat, estereotipat, alliberador...)

2.6. En la sèrie *Infidels*, observes diferències en el tracte de la infidelitat per raó de gènere?

2.7. Si fossis la directora o una guionista de la sèrie *Infidels*, què canviaries?

3. Tractament de la infidelitat en la consulta

3.1. Quant de temps fa que et dediques a la teràpia de parella?

- 3.2. Quins tipus de parelles venen a la teva consulta? (edat, classe social, etc.)
- 3.3. Quines problemàtiques de parella són les més habituals en la consulta? La infidelitat és un problema recurrent?
- 3.4. Em podries parlar sobre les diferències entre les infidelitats femenines i les masculines?
- 3.5. Per quins motius són infidels les dones?
- 3.6. Com se senten les dones quan són infidels, ho comenten amb altres persones? (tenen remordiments?, se senten alliberades?)

4. Tractament de la infidelitat en la societat

- 4.1. Habitualment, es parla de les infidelitats amb naturalitat? Hi ha alguna diferència en funció del gènere?
- 4.2. Qui tendeix a ser més infidel, les dones o els homes, i per quines raons?
- 4.3. Socialment, hi ha diferències de tracte entre les infidelitats femenines i les masculines?
- 4.4. La classe social té incidències en les infidelitats? (particularment en la infidelitat femenina)
- 4.5. Es pot establir alguna relació entre les noves xarxes socials i la infidelitat femenina?

5. Acomiadament

- 5.1. Quina pregunta t'hauria agradat que et fes i no t'he fet?
- 5.2. Quin tema t'hauria agradat que hagués tractat o aprofundit més?
- 5.3. Podries facilitar-me el contacte d'algun company/a que sigui especialista en teràpia de parella?

Ja hem acabat, vols afegir alguna cosa més...

Moltes gràcies per la teva dedicació, la teva opinió és molt valuosa per aquest estudi, ha estat un plaer poder-te entrevistar.

Autora: ANNA NUÑEZ

Entrevista 2

Perfil dels entrevistats: Actors o guionistes de la sèrie de TV3 *Infidels*

1. Introducció. Característiques biogràfiques

Bona tarda, en primer lloc vull donar-te les gràcies per concedir-me aquesta entrevista.

Sóc estudiant del Grau de Sociologia a la UAB. Estic realitzant el Treball Final de Grau, sota la direcció del Dr. Salvador Cardús, sobre la sèrie de TV3 *Infidels* i per aquest motiu estic recollint l'opinió de professionals que tinguin relació amb aquesta temàtica.

En segon lloc vull demanar-te permís per poder citar les teves opinions, en cas contrari aquesta entrevista serà totalment confidencial, cap de les opinions o comentaris que facis es podrà identificar amb tu.

I en tercer lloc, vull demanar-te permís per enregistrar-la.

1.1. Podries presentar-te, indicant la teva formació i el temps que fa que t'hi dediques a aquesta professió?

2. Tractament de la infidelitat en la sèrie *Infidels*

2.1. Quina opinió tens de les sèries de televisió, poden reflectir la realitat social?

2.2. Quin tractament es fa en la televisió i el cinema de la infidelitat?

2.3. Què em pots explicar de la sèrie de TV3 *Infidels*?

2.4. Són creïbles els personatges i les històries de la sèrie *Infidels*?

2.5. En què vas inspirar-te per construir:

el personatge de la Paula a la sèrie *Infidels*? / els personatges de la sèrie *Infidels*?

2.6. Pots valorar el relat que fa la sèrie *Infidels* sobre la infidelitat? (simplificat, estereotipat, alliberador...)

2.7. En la sèrie *Infidels*, observes diferències en el tracte de la infidelitat per raó de gènere?

2.8. En la sèrie *Infidels*, observes diferències en les infidelitats en funció de la classe social?

- 2.9. Per quins motius són infidels les dones a la sèrie *Infidels*?
- 2.10. Com se senten les dones de la sèrie *Infidels* quan són infidels?
(tenen remordiments, se senten alliberades, ho comenten amb altres persones)
- 2.11. Si fossis la directora o una guionista de la sèrie *Infidels*, què canviaries?

3. Tractament de la infidelitat en la societat

- 3.1. Habitualment, es parla de les infidelitats amb naturalitat? Hi ha alguna diferència en funció del gènere?
- 3.3. Socialment, hi ha diferències de tracte entre les infidelitats femenines i les masculines?
- 3.4. La classe social té incidències en les infidelitats? (particularment en la infidelitat femenina)
- 3.5. Es pot establir alguna relació entre les noves xarxes socials i la infidelitat femenina?

4. Acomiadament

- 4.1. Quina pregunta t'hauria agradat que et fes i no t'he fet?
- 4.2. Quin tema t'hauria agradat que hagués tractat o aprofundit més?
- 4.3. Podries facilitar-me el contacte d'alguna companya guionista de la sèrie *Infidels*?

Ja hem acabat, vols afegir alguna cosa més...

Moltes gràcies per la teva dedicació, la teva opinió és molt valuosa per aquest estudi, ha estat un plaer poder-te entrevistar.

3. Transcripció entrevistes

Documentació adjunta en suport digital.

4. Resum capítols i transcripció de diàlegs de la sèrie *Infidels* de TV3

Documentació adjunta en suport digital.